VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Gospodarki** (nr 23)
- **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży** (nr 35)

z dnia 26 czerwca 2012 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Gospodarki (nr 23)

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 35)

26 czerwca 2012 r.

Komisje: Gospodarki oraz Edukacji, Nauki i Młodzieży, obradujące pod przewodnictwem posła **Wojciecha Jasińskiego (PiS)**, przewodniczącego Komisji Gospodarki, rozpatrzyły i zaopiniowały dla Komisji Finansów Publicznych:

sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2011 roku (druk nr 447) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 484) w zakresie:

1) części budżetowej 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej,

a) dochody i wydatki,

b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

c) budżet środków europejskich;

2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 20;

3) części budżetowej 64 – Główny Urząd Miar,

a) dochody i wydatki,

b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

c) budżet środków europejskich;

4) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 60.

W posiedzeniu wzięli udział: **Alicja Adamczak** prezes Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej wraz ze współpracownikami, **Janina Popowska** prezes Głównego Urzędu Miar wraz ze współpracownikami, **Andrzej Sowiński** zastępca dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Agnieszka Janik** starszy specjalista w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami oraz **Marta Wołosiak** i **Katarzyna Zambrzycka** - badaczki w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Igor Amarowicz**, **Anna Ornat**, **Paweł Witecki** i **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Szanowni państwo, witam uprzejmie. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Gospodarki.

Porządek dzienny przewiduje w punkcie pierwszym część budżetową 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania ustawy budżetowej za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2011 roku. Część budżetowa 61 – Urząd Patentowy. W punkcie drugim mamy część budżetową 83 – Rezerwy celowe, w pozycji 20 dotyczącej

Urzędu Patentowego. W punkcie trzecim jest części budżetowej 64 – Główny Urząd Miar. W punkcie czwartym jest część budżetowa 83 – Rezerwy celowe, w pozycji 60 dotyczącej Głównego Urzędu Miar.

Witam panie prezes. Jest pani prezes Popowska. Jest pani prezes Adamczak. Przepraszam, panią prezes powinien przywitać jaką pierwszą, ponieważ jako pierwszy będziemy rozpatrywali Urząd Patentowy.

Szanowni państwo. Pani prezes, oddaję pani głos. Proszę uprzejmie. Zważywszy na to, że rozpoczynamy części budżetowe, a przed niespełna dwoma tygodniami szczegółowo rozpatrywaliśmy działalność Urzędu Patentowego, myślę, że wszyscy będziemy wdzięczni, jeżeli tym razem ograniczymy się ściśle do wymiaru finansowego działalności Urzędu Patentowego. Przepraszam bardzo za moją chwilową niedyspozycję. Proszę uprzejmie, pani prezes.

Prezes Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej Alicja Adamczak:

Szanowny panie przewodniczący, szanowne panie poseł, panowie posłowie!

Z przyjemnością prezentuję dzisiaj wyniki ekonomiczne działalności Urzędu Patentowego z tego względu, że dochody budżetowe Urzędu Patentowego za rok sprawozdawczy, czyli za rok 2011 zostały wykonane w wysokości 60.534 tys. zł, co wskazuje na to, że jest to 104,4% w stosunku do wysokości określonej w ustawie budżetowej. Warto jest natomiast podkreślić, że nadwyżka dochodów nad wydatkami wyniosła 13.500 tys. zł. Było to możliwe dzięki zwiększonym dochodom, i to praktycznie w 100%, z tytułu opłat za zgłoszenia różnych przedmiotów własności przemysłowej do ochrony, jak i udzielonych praw, w wyniku których wpływały pieniądze do budżetu Urzędu Patentowego. Pozwolę sobie króciutko wspomnieć, że jest to związane z faktem, że wzrosła liczba zgłoszeń, zwłaszcza wynalazków i wzorów użytkowych do ochrony. Jest ona o około 22% większa. Jest to możliwe ze względu na ogromne ożywienie w sferze naukowej i większą liczbę zgłoszeń zwłaszcza z tej sfery. Jest też zwiększona liczba zgłoszeń zarówno ze strony małych i średnich przedsiębiorstw, jak i ze strony dużych przedsiębiorstw.

Jeżeli chodzi o uzyskanie kwoty dochodów, było to możliwe również dzięki temu, że zwiększyła się liczba patentów europejskich walidowanych, czyli wchodzących do ochrony na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Oczywiście, jest to związane z koniecznością wniesienie opłaty do Urzędu Patentowego. 50% kwoty zostaje przekazane do Skarbu Państwa. To również stanowi o naszym wskaźniku dochodowym.

Urząd Patentowy wykonał wydatki w 99,2% w stosunku do planu po zmianach. Wydatki te wyniosły 47.063 tys. zł. Niestety, tutaj z żalem muszę stwierdzić, że wydatki te są to globalnie niewystarczające kwoty ze względu na to, że brakuje nam środków przede wszystkim na dwa zakresy działalności, a mianowicie na wynagrodzenia. Stąd w konsekwencji zbyt niskich wynagrodzeń, zwłaszcza dla ekspertów i specjalistów w zakresie informatyki, w każdym roku tracimy wyspecjalizowanych pracowników, na edukację których są bardzo duże nakłady, z tego względu, że są oni bardzo łakomym kąskiem zwłaszcza dla ministerstw, jak i przede wszystkim dla banków oraz różnych kancelarii zajmujących się ochroną własności intelektualnej. Stąd nie wiem, jak to jest możliwe, ale ogromnie postuluję o możliwość zwiększenia na rok następny kwoty przeznaczonej na wynagrodzenia dla Urzędu Patentowego.

Jest duży problem związany z wydatkami na pomoc techniczną, na sprawy techniczne. Mianowicie brakuje nam pieniędzy na środki majątkowe z uwagi na to, że Europejski Urząd Patentowy w tej chwili wycofuje się z pomocy technicznej, jaką świadczył w zakresie informatyzacji urzędów patentowych. Oznacza to dla nas w skali roku stratę minimum 3000 tys. zł, którą Urząd świadczył nie w pieniądzu, ale w naturze, jeżeli tak można to określić, ponieważ otrzymywaliśmy bezpłatnie programy informatyczne, które wspomagały system zarządzania procesami udzielania ochrony na poszczególne kategorie związane z prowadzoną działalnością.

W ramach naszej działalności w roku 2011, podobnie jak w latach ubiegłych, Urzędowi Patentowemu zostały przydzielone środki z rezerwy celowej. W części 83, w pozycji 20 wyniosły one ogółem 95 tys. zł i zostały wykorzystane w 100%. Były one przeznaczone przede wszystkim na sfinansowanie skutków podwyższenia w 2011 roku wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla nowo powołanych ekspertów Urzędu Patentowego. Kwota

przeznaczona na ten cel wyniosła 68 tys. zł. Również z rezerwy celowej zostały sfinansowane dodatki służby cywilnej oraz dodatki wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi dla dwóch urzędników zatrudnionych w Urzędzie Patentowym, mianowanych z dniem 1 grudnia 2010 roku. Ogółem kwota ta wyniosła 25 tys. zł. Również z rezerwy celowej zostały sfinansowane dodatki służby cywilnej wraz z pochodnymi dla dwóch pracowników zatrudnionych w Urzędzie Patentowym, przewidzianych do mianowania z dniem 1 grudnia 2011 roku. Kwota ta zamknęła się wielkością 2 tys. zł.

Ogółem w Urzędzie Patentowym mamy osiemnastu pracowników mianowanych, jeżeli chodzi o kadrę służby cywilnej. Stąd uzasadnienie sięgnięcia do rezerwy celowej, ponieważ w każdym roku przybywa nam w wyniku zdanych egzaminów urzędników służby cywilnej. Przede wszystkim w taki sposób wygląda rozwój kadry służby cywilnej w Urzędzie Patentowym.

W roku 2011 wśród wydatków, które Urząd realizował, znajdowały się również pozycje związane z obsługą prezydencji w zakresie wynikającym przede wszystkim z działalności w ramach Komisji Europejskiej oraz Światowej Organizacji Własności Intelektualnej. Do obsługi zadań przypadających dla Urzędu Patentowego było zatrudnionych, oczywiście, spośród pracowników Urzędu Patentowego, kilkanaście osób, które świadczyły różnego rodzaju powinności wynikające z negocjacji, przede wszystkim w ramach działań związanych z obsługą posiedzeń Zgromadzeń Ogólnych Światowej Organizacji Własności Intelektualnej w Genewie, w ramach których organizowaliśmy również światową wystawę wzornictwa przemysłowego. Już w pierwszym dniu zwiedziło ją ponad 2 tys. osób. Pozwoliła ona na nawiązanie kontaktów biznesowych pomiędzy projektantami polskimi a firmami zagranicznymi.

Gros naszych wydatków stanowią wynagrodzenia, wynagrodzenia na 504 etaty, w ramach których w Urzędzie Patentowym zatrudnionych jest 541 osób. Stan ten jest wciąż mimo wszystko niewystarczający z uwagi na to, że jest jeszcze ogromna liczba zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych oraz znaków towarowych, które wymagają przyspieszenia procedur w zakresie ich rozpatrzenia. Ich przyspieszone rozpatrzenie stanowiłoby źródło dodatkowych dochodów pośrednio dla Urzędu Patentowego, a bezpośrednio dla budżetu państwa.

W ramach środków europejskich, które Urząd pozyskał, kiedy w ubiegłym roku rozpoczęliśmy realizację projektu systemowego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Urząd Patentowy zrealizował pierwsze zadania. Wykonał plan wydatków z budżetu środków europejskich na kwotę 633 tys. zł, co stanowiło 48,6% w stosunku do planu po zmianach. Urząd Patentowy przystąpił do realizacji projektu właściwie dopiero w drugiej połowie pierwszego kwartału 2011 roku, niemniej finansowanie, które uzyskaliśmy, zakwalifikowanie wydatków w ramach realizacji poszczególnych zadań było możliwe dopiero w drugiej połowie roku, od drugiego półrocza.

Jeżeli chodzi o środki majątkowe, wydatki majątkowe zamknęły się kwotą 400 tys. zł, przy czym kwota ta jest niewystarczająca na wydatki Urzędu Patentowego w związku z informacją, którą państwu przekazałam, a mianowicie wycofaniem się urzędu europejskiego z pomocy technicznej. W związku z tym środki na utrzymanie naszych programów komputerowych, jak również na rozwój całej strefy informatycznej będą musiały być pokrywane z budżetu państwa, co stanowi dla nas ogromny problem. Myślę, że będzie to wymagało życzliwości zarówno Ministerstwa Finansów, jak i Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Wśród wydatków, które marginalnie zaznaczają się zarówno w sferze wydatków, jak i w sferze realizacji zadań, które z tego wynikają, znajdują się wydatki na obronę narodową i na inne zadania realizowane przez Urząd Patentowy, jeżeli chodzi o wydatki związane z wydatkami bieżącymi pozapłacowymi. Jak wspomniałam, chodzi tutaj przede wszystkim o obsługę prezydencji, usługi pocztowe, telekomunikacyjne. Chodzi tutaj o realizację wydatków bieżących, które nie pochłaniają wysokich kwot w budżecie Urzędu Patentowego.

Jeżeli chodzi o wynagrodzenia, jakie były związane z realizacją etatową, związane z realizacją zadań, które wynikały z planu zadań Urzędu Patentowego, to wynagrodzenia są bardzo trudne do sprawozdania z tego względu, że przede wszystkim brakuje nam

środków finansowych na wynagrodzenia ekspertów i specjalistów, jak już wspomniałam, szczególnie pracowników, którzy są zatrudnieni w Departamencie Informatyki.

Mamy również problem z realizacją obsługi osobowej projektu systemowego, jako że jest to nietypowy projekt, który ponoć po raz pierwszy jest realizowany w Polsce w takiej formule. Jest tu mianowicie podział środków na wynagrodzenia. 85% jest ze środków europejskich, a 15% ze środków z budżetu państwa z rezerwy celowej. Środki w wysokości 15% zostały przyznane w ubiegłym roku uchwałą KPRM dopiero w czerwcu, przepraszam, dopiero we wrześniu. Uchwała została podjęta w czerwcu. W tej chwili sytuacja ta powtarza się. W tym roku nadal nie mamy środków w wysokości 15%, co powoduje, że zarówno w roku ubiegłym nie mieliśmy, jak i w roku bieżącym w tej chwili stale nie mamy możliwości wykorzystania 85% bezpośrednio ze środków europejskich. Zaliczkowo Urząd Patentowy jest zobowiązany płacić pracownikom Urzędu Patentowego, dwóm osobom, które dokonują obsługi finansowo-organizacyjnej projektu systemowego.

Średnie wynagrodzenie brutto łącznie z nagrodami jubileuszowymi i odprawami emerytalnymi w poszczególnych grupach wynosiło dla ekspertów i aplikantów 6134 zł, przy czym środki te w rzeczywistości wyglądały inaczej z tego względu, że w korpusie ekspertów mamy grupę aplikantów, asesorów i ekspertów. Dopiero eksperci mają wynagrodzenia, które wynoszą średnio 5809 zł. Asesor ma natomiast 3935 zł, a aplikant 3200 zł, przy czym w kwotach tych zawiera się kwota 3% obligatoryjnej puli przeznaczonej na nagrody kwartalne. A więc w rzeczywistości kwoty miesięcznego wynagrodzenia są około 200 zł niższe.

Jeżeli chodzi o wynagrodzenia pracowników Korpusu Służby Cywilnej, to średnie wynagrodzenie wyniosło 5023 zł, oczywiście, wraz z nagrodami jubileuszowymi i odprawami emerytalnymi, podczas gdy zasadnicza średnia pensja w Korpusie Służby Cywilnej wynosi 3660 zł. Wyższa kwota związana jest, jak wspomniałam, z nagrodami jubileuszowymi i odprawami emerytalnymi.

Mamy jeszcze trzecią grupę pracowników - pracowników niemnożnikowych. Tutaj z żalem stwierdzam, że średnie wynagrodzenie wraz z nagrodami jubileuszowymi i odprawami emerytalnymi wynosi 2848 zł, podczas gdy bez owych dodatków wynagrodzenie to wynosi średnio 2218 zł. Wśród pracowników tych mamy dosyć dużą grupę pracowników z wyższym wykształceniem, przede wszystkim wykształceniem licencjackim, którzy zdeterminowani brakiem możliwości zatrudnienia podejmują pracę w najniższej grupie uposażeniowej pracowników obsługi.

Zwiększają się zadania Urzędu Patentowego, co bardzo istotnie odczuliśmy w roku ubiegłym. Mianowicie, w ramach przyjętego zakresu digitalizacji musimy realizować zadania dla stworzenia teczki elektronicznej każdego zgłoszenia oraz obiegu całej dokumentacji, zarządzania nią w ramach programu Soprano, dostarczonego nam przez Europejski Urząd Patentowy, co wymaga teczki elektronicznej. W związku ze zwiększonym napływem zgłoszeń do Urzędu Patentowego, jak i ze zwiększoną liczbą udzielonych praw mamy co najmniej czterdziestoprocentowy wzrost liczby dokumentów do digitalizacji.

Zważywszy na fakt, że jedno ze zgłoszeń, które ostatnio napłynęło, miało 16 tys. kartek, stron, proszę sobie wyobrazić sytuację związaną z digitalizacją takiego zgłoszenia. Pochłania to jakby pulę kilkuset zgłoszeń, które kiedyś – czasami nadal się to powtarza – miały od kilkunastu do kilkudziesięciu stron. W związku z tym liczba zadań wzrasta. Wzrasta konieczność zwiększenia obsługi w tym zakresie, co powoduje również konieczność wysupłania, jeżeli mogę tak powiedzieć, dodatkowych wynagrodzeń dla tej grupy pracowników.

Wydaje mi się, że to, co byłam uprzejma państwu przedstawić, a państwo byli uprzejmi wysłuchać, obejmuje podstawową informację. Stanowi to podstawowy zakres informacji finansowo-budżetowej związanej z realizacją zadań przez Urząd Patentowy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Bardzo dziękuję, pani prezes. Pani prezes, mamy jeszcze w punkcie drugim rezerwę celową, w pozycji 20. Gdyby pani… Powiedziała pani wszystko, tak?

Prezes UP RP Alicja Adamczak:

Powiedziałam w zakresie, o który prosił Sejm. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Dobrze. Teraz pan dyrektor Sowiński z Najwyższej Izby Kontroli. Witam uprzejmie pana dyrektora. Proszę uprzejmie o opinię.

Zastępca dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli Andrzej Sowiński:

Dziękuję bardzo. Panowie przewodniczący, Wysokie Komisje!

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę wykonania budżetu w 2011 roku w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej. Dla przypomnienia i dla porządku wspomnę tylko, że skala ocen w tejże kontroli jest trójstopniowa. Stosujemy ocenę pozytywną, pozytywną z zastrzeżeniami i negatywną. Dla Urzędu Patentowego wystawiliśmy ocenę pozytywną, ponieważ gromadzenie dochodów i gospodarowanie środkami budżetowymi było realizowane rzetelnie, a prezes Urzędu prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu.

Postaram się nie powtarzać wszystkich wielkości liczbowych, które pani prezes dość szeroko przedstawiła. W skrócie, jak państwo słyszeliście, dochody zostały zrealizowane w wysokości wyższej niż były zaplanowane w ustawie budżetowej. Przy wykonywaniu wydatków nie stwierdziliśmy nieprawidłowości w zakresie celowości, rzetelności, gospodarności i legalności wydatkowania środków budżetowych. Wydatki były poniesione niemal w wysokości planowanej po zmianach. W strukturze wydatków największą pozycję, gdyż prawie 85%, stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi, odpis na fundusz socjalny, wpłaty na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, była także drobna pozycja różnych wydatków na rzecz osób fizycznych.

Jeżeli chodzi o wydatki z rezerwy celowej, łącznie były one przyznane w kwocie 353 tys. zł. Ta właśnie grupa wydatków składała się, można powiedzieć, z dwóch głównych grup. Jedna dotyczyła środków na sfinansowanie dodatkowych wynagrodzeń. Pani prezes mówiła o tym szeroko, w związku z czym nie będę powtarzał. Mogę jedynie skonkludować, że środki te zostały wykorzystane w całości zgodnie z przeznaczeniem.

Druga część środków z rezerwy celowej była związana z realizacją wydatków z budżetu środków europejskich. Tutaj pozwolę sobie skomentować dwa słowa szerzej, gdyż, tak jak powiedziała pani prezes, wydatkowanie środków z budżetu europejskiego wyniosło 633 tys. zł, a więc było to 48,6% budżetu po zmianach. Zasadniczą przyczyną realizacji takiej wielkości środków z budżetu europejskiego, jak również środków z rezerwy celowej w związku z… Na realizację zadania były przyznane środki z rezerwy celowej w wysokości 206 tys. zł. Wykorzystano kwotę 90.500 zł, czyli tylko prawie 44%. Wśród przyczyn tego można upatrywać fakt, że struktura finansowania zadań w ramach programu „Wsparcie efektywnego wykorzystania własności przemysłowej w innowacyjnej gospodarce", struktura wydatków zakładała, że będą one równoległe finansowane ze środków budżetu państwa i ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Niestety, można powiedzieć, środki z rezerwy celowej na współfinansowanie zadań były przyznane Urzędowi dopiero w połowie roku, bowiem w dniu 27 czerwca 2011 roku. Przy braku możliwości refundacji wydatków poniesionych do czasu przyznania rezerwy celowej, dysponowaniu przez Urząd środkami na realizację programu dopiero w drugiej połowie roku, nie zrealizowano działań, dla których wymagane było przeprowadzenie postępowań przetargowych, między innymi, na przeprowadzenie badania sondażowego sektora małych i średnich przedsiębiorstw, digitalizacji opisów patentowych, o których wspominała pani prezes, czy stworzenie platformy edukacyjnej. Brak możliwości refundacji owych wydatków poniesionych do czasu przyznania środków z rezerwy celowej, ograniczył możliwość realizacji przez Urząd zadań przewidzianych harmonogramem wykonania projektu POIG, który był zaplanowany na cały rok, a nie tylko na drugie półrocze. W związku z tym możliwe było zrealizowanie jedynie tych zadań, które były planowane w projekcie budżetu Urzędu na rok 2011. Jednocześnie mogę stwierdzić, że Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie zgodności wydatków, które zostały zrealizowane, z postanowieniami porozumienia zawartego z Ministrem Gospodarki.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje także sprawozdawczość budżetową Urzędu. Roczne sprawozdania finansowe przekazują prawdziwy i rzetelny obraz do-

chodów i wydatków, jak również należności i zobowiązań w 2011 roku. Badane sprawozdania sporządzane były terminowo i prawidłowo na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia również system rachunkowości i kontroli wewnętrznej, funkcjonowanie mechanizmów kontroli zarządczej oraz systemu księgowości komputerowej, wiarygodność ksiąg rachunkowych, poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych oraz funkcjonowanie audytu wewnętrznego. Stwierdzone w wyniku ubiegłorocznej kontroli wykonania budżetu formalne nieprawidłowości, mogące skutkować brakiem przejrzystości ksiąg rachunkowych, w wyniku realizacji sformułowanych wniosków pokontrolnych zostały usunięte. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Dziękuję bardzo panu dyrektorowi. Szanowni państwo, koreferentem Komisji jest pan poseł Ryszard Zawadzki. Pana posła nie witam, dlatego że jest pan członkiem Komisji. Proszę o zabranie głosu.

Poseł Ryszard Zawadzki (PO):

Dziękuję bardzo. Panowie przewodniczący, Wysokie Komisje!

Jeżeli chodzi o budżet w części 61, czyli wykonanie budżetu Urzędu Patentowego za rok 2011, generalnie zacznę od stwierdzenia, że wykonanie budżetu w roku 2011 należy ocenić pozytywnie. Podobnie jak w latach poprzednich, również w roku 2011 zdecydowanie największą część dochodów Urzędu, czyli 99%, stanowiły wpływy za zgłoszenia i ochronę wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych oraz inne opłaty za świadczenia związane z ochroną praw własności przemysłowej. Wykonanie dochodów w 2011 roku było wyższe od wielkości zaplanowanej w ustawie budżetowej na 2011 rok o 4,4%. Dochody budżetowe Urzędu zwiększyły się o 0,5% w stosunku do wykonania z 2010 roku. Warto zaznaczyć, iż rok 2011 był dwunastym rokiem z rzędu, w którym Urząd Patentowy osiągnął przewagę dochodów nad wydatkami.

W strukturze wydatków Urzędu przeszło 99% stanowiły wydatki bieżące. Podobna sytuacja zaistniała w latach 2009-2010. W wydatkach bieżących prawie 85% środków przypadało na wydatki przeznaczone na wynagrodzenia wraz ze wszystkimi pochodnymi. Trzeba zaznaczyć, iż średnie zatrudnienie w Urzędzie Patentowym w 2011 roku wyniosło 504 etaty. Oznacza to, iż zmniejszyło się o 3 etaty w porównaniu z analogicznym wskaźnikiem dla 2010 roku. Podobny proces miał miejsce w roku 2010.

W trakcie 2011 roku plan wydatków Urzędu Patentowego w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2011 został zwiększony o 353 tys. zł. W stosunku do planu po zmianach w 2011 roku wydatki Urzędu zostały wykonane w 99,2%. W większości pozycji wydatków stosunek wykonania do planu po zmianach wyniósł 100% lub niewiele poniżej 100%. W stosunku do roku 2009 wykonanie wydatków Urzędu w roku 2011 zwiększyło się o 1060 tys. zł, co stanowi 2,3%. W wyrażeniu realnym oznaczało to spadek o 1,9%.

Odnośnie do części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 20 na wstępie należy wyjaśnić, iż Urzędowi Patentowemu zostały przyznane środki z rezerwy celowej w części 83 z pięciu pozycji - 8, 20, 21, 51 i 98. W trakcie 2011 roku plan wydatków Urzędu Patentowego w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2011 został zwiększony o 353 tys. zł, z której to kwoty 95 tys. zł zostało sfinansowanych właśnie z części 83 – Rezerwy celowe, pozycja 20. Całość środków została wydatkowana z przeznaczeniem na podwyższenie wynagrodzenia nowo powołanych ekspertów Urzędu Patentowego, sfinansowanie dodatków służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi dla urzędników mianowanych w grudniu 2010 roku oraz na sfinansowanie dodatków służby cywilnej wraz z pochodnymi dla urzędników mianowanych w grudniu 2011 roku.

Jak już wspomniałem i jak również wskazała Najwyższa Izba Kontroli, budżet zasługuje na pozytywną ocenę pod względem rachunkowości i sprawozdawczości. Wszystkie elementy zarządzania budżetem Urzędu Patentowego są realizowane zgodnie z ustawą o finansach publicznych.

Co roku budżet Urzędu Patentowego jest budżetem trudnym, mało rozwojowym. Myślę, że dotykamy tutaj jednak kwestii kryzysu finansowego, a więc tym bardziej zauwa-

żamy wykonanie zadań przez Urząd Patentowy oraz to, że jest coraz więcej patentów na wynalazki. Widzimy tutaj postęp organizacyjny i wysiłek tej instytucji, która działa w danych warunkach finansowych. Jak państwo widzą, z roku na rok budżet się nie rozwija, nie zwiększa, a jednak Urząd zwiększa efektywność wykonywania swoich zadań. Myślę, że ocena pozytywna jest tutaj jak najbardziej uzasadniona. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Szanowni państwo, otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń. W takim razie, szanowni państwo, w Komisji - ponieważ jesteśmy w nowej kadencji - funkcjonuje taki oto zwyczaj, że spytam, czy ktoś jest przeciwko pozytywnemu zaopiniowaniu budżetu? Jeżeli nie - uznam, że Komisje pozytywnie opiniują wykonanie budżetu państwa w Urzędzie Patentowym w roku 2011. Nie ma. W związku z tym stwierdzam, że Komisje pozytywnie opiniują wykonanie budżetu.

Szanowni państwo, jeżeli idzie o referenta dla Komisji Finansów Publicznych, proponuję pana posła. Tak? Czy zgadza się pan, panie pośle?

Poseł Ryszard Zawadzki (PO):

Tak, panie przewodniczący. Zgadzam się.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Czy ktoś oponuje przeciwko temu? Nie widzę. W takim razie stwierdzam, że pan poseł Ryszard Zawadzki jest referentem dla Komisji Finansów Publicznych.

Szanowni państwo, w ten sposób wyczerpaliśmy pierwszy i drugi punkty porządku dziennego.

Przechodzimy do punktu trzeciego i jednocześnie punktu czwartego. Powiem to wyraźnie do protokołu.

Pani prezes Adamczak nie wypraszamy, ale dziękujemy. Nie ma obowiązku siedzenia. Oddaję głos pani prezes Popowskiej. Proszę bardzo.

Prezes Głównego Urzędu Miar Janina Popowska:

Dziękuję bardzo. Szanowni panowie przewodniczący, szanowne panie posłanki, szanowni panowie posłowie!

Część 64 budżetu państwa – Główny Urząd Miar obejmuje różnorodne spektrum zadań, jakie realizuje Urząd wraz z terenową administracją miar i administracją probierczą. Są to zadania z obszaru metrologii i probiernictwa, a także, od września ubiegłego roku, zadania związane z certyfikowaniem i wydawaniem potwierdzeń dla kas rejestrujących dla potrzeb budowy bezpieczeństwa fiskalnego państwa. Realizujemy również zadania wynikające z ustawy o tachografach cyfrowych, z ustawy o towarach paczkowanych oraz z ustawy o czasie urzędowym.

W znacznej części, tj. w 50%, wydatki na funkcjonowanie Urzędu i terenowej administracji miar są pokrywane z opłat, jakie pobierają urzędy za wykonywanie czynności metrologicznych i czynności probierczych. Zgodnie z zasadami funkcjonowania jednostki budżetowej, dochody te w całości są odprowadzane do budżetu państwa.

Przechodząc do szczegółowych danych dotyczących budżetu za 2011 rok, należy wskazać, że w roku 2011 Główny Urząd Miar zrealizował dochody kwocie 60.020 tys. zł, co stanowi 99,99% planu dochodów zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2011. Dochody budżetowe pochodziły z czynności metrologicznych – tu wykonanie w stosunku do planu odnotowano na poziomie 105% – oraz z obszaru probiernictwa. Tu, niestety, wykonanie w stosunku do planu z ustawy budżetowej kształtuje się na poziomie 79,79%. Struktura wykonanych dochodów w ujęciu procentowym jest następująca. Dochody terenowych jednostek administracji miar to 73,19%, dochody terenowych jednostek administracji probierczej to 11,56% oraz dochody Głównego Urzędu Miar, centrali to 15,25%. Plan dochodów Głównego Urzędu Miar, jak już wspomniałam, wykonano niemalże w 100%. Dochody okręgowych urzędów miar i okręgowych urzędów probierczych zostały zrealizowane w wysokości 100,73%, w tym dochody zrealizowane przez okręgowe urzędy miar zostały osiągnięte na poziomie 105,8%. Natomiast okrę-

gowe urzędy probiercze, tak jak powiedziałam, osiągnęły dochody na poziomie 79,79%. W centrali dochody te kształtowały się na poziomie 96,08%.

Spadek dochodów, który jest obserwowany od wielu lat w odniesieniu do administracji miar, do metrologii, nie postępuje już w sposób drastyczny. Natomiast w ostatnich latach utrzymuje się trudna sytuacja w dochodach w probiernictwie. Rok 2011 był kolejnym rokiem, w którym nastąpił znaczny spadek wykonanych dochodów w probiernictwie - aż o 2168 tys. zł. Jest to bezpośredni wynik relatywnie długiego kryzysu ekonomicznego, który wpływa na zmniejszenie popytu w branży jubilerskiej. Radykalnie przyczynia się to do zmniejszenia masy produkowanych jednostkowych wyrobów z metali szlachetnych. Obecnie do obrotu trafia około 15% więcej wyrobów o masie poniżej progu, od którego wymagany jest obowiązek badania i cechowania wyrobów. Stąd też mniejsza liczba wyrobów jest zgłaszana do urzędów probierczych. Również ma na to wpływ zwiększony napływ do Polski wyrobów oznaczonych cechami probierczymi innych krajów Unii Europejskiej, uznawanymi na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, oraz wyrobów oznaczonych cechami konwencyjnymi. Polska jest również członkiem Konwencji o kontroli i cechowaniu wyrobów z materii szlachetnych i ma obowiązek uznawania cech konwencyjnych nadawanych w innym kraju. Stąd też w tej sytuacji precyzyjne planowanie dochodów w probiernictwie napotyka na dość duże trudności.

Jeżeli chodzi o wydatki budżetowe, to w 2011 roku wydatki wyniosły 126.942 tys. zł. Głównie były to wydatki, z których finansowane były wydatki bieżące, w tym wynagrodzenia i pochodne stanowiące aż 96,3% oraz wydatki majątkowe w wysokości 3,7%. Należałoby tutaj wskazać, że w 2011 roku nastąpił wzrost wydatków majątkowych aż o 33% w stosunku do 2010 roku. Było to możliwe dzięki przeznaczeniu wygospodarowanych, zaoszczędzonych środków z wydatków bieżących na wydatki inwestycyjne zarówno dla potrzeb Głównego Urzędu Miar, centrali, jak i dla potrzeb całej administracji miar i administracji probierczej w terenie. Środki te zostały zwiększone o kwotę 1333 tys. zł. Ze względu na utrzymujący się od wielu lat brak możliwości wygospodarowania pieniędzy w ramach uzyskiwanych od ministra finansów limitów środków finansowych na wydatki w całej części 64, jedynym źródłem wygospodarowania środków na inwestycje są oszczędności, które pojawiają się w danym roku budżetowym. Z dużą determinacją wszystkie te oszczędności przenosimy, oczywiście, za zgodą ministra finansów, na środki inwestycyjne.

Jeżeli chodzi o środki unijne, Główny Urząd Miar nie partycypował w żadnym projekcie związanym z wykorzystywaniem środków z funduszy strukturalnych. Natomiast Główny Urząd Miar jako krajowa instytucja metrologiczna uczestniczy w europejskim programie rozwoju metrologii realizowanym w ramach 7 Programu Ramowego Unii Europejskiej. Dzięki aplikowaniu do wszystkich wezwań, jakie w ramach EMRP ogłaszane są corocznie przez sekretariat EMRP, udało się nam docelowo uczestniczyć w dwóch projektach autorskich, które uzyskały akceptację w eliminacjach, właściwie w konkursie, który ocenia większość zgłoszonych projektów. Dzisiaj uczestniczmy w dwóch projektach - dotyczącym metrologii ciśnienia, temperatury, wilgotności i prędkości powietrza w atmosferze oraz w drugim projekcie - elektromagnetyczne charakterystyki materiałów do zastosowania w przemyśle przy częstotliwościach mikrofalowych. Mamy nadzieję, że w tym roku, aplikując do dwóch kolejnych projektów, uda się nam uczestniczyć też w projekcie dotyczącym jednostek miar oraz w projekcie, który stanowi odpowiedź na wyzwanie Przemysł 2. Jeden i drugi jest z budżetem 160 tys. euro.

W 2011 roku w ramach otrzymanych środków Główny Urząd Miar zrealizował wydatki w kwocie 10.786 zł. Chciałabym podkreślić, że są to środki na wzrost wynagrodzeń metrologów bezpośrednio uczestniczących w projektach. Jest to jedyna możliwość, żeby na czas trwania projektu pieniądze zostały przeznaczone na wzrost wynagrodzeń, głównie młodych metrologów, ponieważ to ich zaangażowanie skutkuje tym, że nasze projekty zyskują akceptację.

Jeżeli chodzi o rezerwę celową, w roku 2011 Główny Urząd Miar otrzymał środki z rezerwy celowej na realizację nowego zadania, polegającego na badaniu i certyfikowaniu kas rejestrujących. Środki te były niezbędne do stworzenia infrastruktury technicznej, ale także zbudowania kompetencji merytorycznych zatrudnionego przy tym zadaniu personelu. Zadanie to zaczęliśmy realizować, zgodnie z ustawą, od września

ubiegłego roku. Do tego czasu udało się nam zbudować, wydaje się, że profesjonalny system badania kas fiskalnych. Pierwsze wnioski już zostały rozpatrzone. Zostało już wydanych kilkanaście potwierdzeń dla kas fiskalnych.

Jeżeli chodzi o zatrudnienie i wynagrodzenie, to w 2011 roku zatrudnienie w całej części 64 wynosiło 1633 etaty. Było to o 19 etatów mniej w stosunku do roku 2010. Od 2006 roku zatrudnienie sukcesywnie maleje, zarówno w centrali Głównego Urzędu Miar, jak i w jednostkach terenowych administracji miar. W administracji probierczej utrzymuje się na tym samym poziomie. Od 2006 roku zatrudnienie zmniejszyło się o 139 etatów. Odbyło się to kosztem nieodtwarzania etatów po osobach, które przechodziły na emeryturę czy odchodziły w naturalny sposób z pracy. Przy zmniejszonym zatrudnieniu Główny Urząd Miar przejął nowe zadanie, o którym wspomniałam, czyli badanie kas fiskalnych. W ramach posiadanych zasobów wygospodarowaliśmy 10 etatów, które przeznaczyliśmy na realizację nowego zadania - mamy nadzieję, że z sukcesem.

Coroczna kontrola Najwyższej Izby Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie planowania budżetowego i pozytywnie oceniła wykonanie naszego budżetu. Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości odstąpiono też od formułowania wniosków pokontrolnych.

Kończąc, chciałabym tylko powiedzieć, że dzięki kontroli Najwyższej Izby Kontroli i właściwej intensywnej analizie naszych planowanych dochodów w latach poprzednich, w tym roku udało się nam dochody te zaplanować w miarę precyzyjnie, jeżeli chodzi o miary …

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Pani prezes, do mikrofonu, jeżeli łaska.

Prezes GUM Janina Popowska:

Przepraszam bardzo. Chciałam tylko powiedzieć, że w tym roku udało się nam w miarę precyzyjnie zaplanować dochody w miarach, co myślę, że Najwyższa Izba Kontroli szczególnie badała.

Dziękuję za uwagę. Mam nadzieję, że będziemy w stanie odpowiedzieć na państwa szczegółowe pytania, jeżeli takie będą. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Dziękuję, pani prezes. Proszę pana dyrektora Sowińskiego o przedstawienie opinii Najwyższej Izby Kontroli i ewentualne inne uwagi, jakie uzna za niezbędne. Proszę bardzo, panie dyrektorze.

Zastępca dyrektora departamentu NIK Andrzej Sowiński:

Dziękuję, panie przewodniczący. Panowie przewodniczący, Wysokie Komisje!

Pani prezes była łaskawa już zaanonsować nasze oceny, w związku z czym wypada mi tylko powtórzyć, że Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację planu dochodów budżetowych oraz gospodarowanie środkami budżetowymi w Głównym Urzędzie Miar, tym samym oceniając pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2011 roku w części 64. Najwyższa Izba Kontroli wydaje pozytywną opinię odnośnie do rzetelności sprawozdawczości budżetowej. Podobnie jak w Urzędzie Patentowym, badane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przekazują one prawdziwy i rzetelny obraz dochodów i wydatków, a także należności i zobowiązań. Izba pozytywnie ocenia również wiarygodność ksiąg rachunkowych, poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych, skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości i księgowości komputerowej oraz mechanizmów kontroli zarządczej i kontroli wewnętrznej.

Tak jak pani prezes też już anonsowała, rzetelność realizacji planu dochodów budżetowych nie budzi tutaj wątpliwości. Realizacja jest na poziomie 99,99%. Niższy poziom dochodów w stosunku do roku ubiegłego, tak jak też już pani prezes wspominała, wynika przede wszystkim ze spadku liczby i masy wyrobów z metali szlachetnych zgłaszanych do badania i cechowania.

Wydatkowanie środków budżetowych, jak już wspomniałem, oceniamy pozytywnie ze względu na rzetelność planowania, legalność, celowość i gospodarność dokonywania

wydatków. Zdecydowana większość wydatków to wydatki bieżące. W tym dwie trzecie zrealizowanych wydatków to wydatki na wynagrodzenia. Jeżeli chodzi o wydatki majątkowe, wspomnę tylko, że efektem rzeczowym wydatków majątkowych były głównie zakupy aparatury badawczej i kontrolno-pomiarowej służącej zwiększeniu niezawodności i ciągłości pracy systemów pomiarowych. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza uwag do celowości zakupów, przestrzegania ustawy – Prawo zamówień publicznych, terminowości zapłaty za dostarczone towary i usługi, zabezpieczenia środków finansowych na zakupy, celowości planowania środków na wydatki bieżące. Nie mamy także uwag do stosowanych procedur w zakresie finansowania jednostek podległych.

Środki z rezerwy celowej w łącznej kwocie 715 tys. zł zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, przede wszystkim na realizację nowego zadania, o którym pani prezes Popowska wspominała, polegającego na badaniu kas rejestrujących – była to kwota 687 tys. z pozycji 60 rezerw – oraz na sfinansowanie dodatków służby cywilnej i dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi dla nowo mianowanych urzędników. Była to kwota 13.500 zł z pozycji 20.

Wydatki budżetu środków europejskich w tej części były niewielkie, ale były dokonywane zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowaniu w ramach realizacji projektów Europejskiego Programu Badań w Metrologii. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Dziękuję panu dyrektorowi. Szanowni państwo, koreferentem Komisji, podobnie jak i w poprzednim punkcie, jak w przypadku Urzędu Patentowego, jest pan poseł Zawadzki. Proszę uprzejmie, panie pośle, o zabranie głosu.

Poseł Ryszard Zawadzki (PO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Panowie przewodniczący, Wysokie Komisje!

Wykonanie budżetu Głównego Urzędu Miar w części 64 za rok 2011 należy ocenić pozytywnie. W 2011 roku dochody Głównego Urzędu Miar wyniosły 69.000 tys. zł. Zrealizowano je w planowanej wysokości. Należy zauważyć, iż w porównaniu z rokiem 2010 dochody te uległy zmniejszeniu o 2%. Jednak tendencja spadkowa występuje od 2005 roku. Według oceny Głównego Urzędu Miar, tendencja ta wynika z przyczyn obiektywnych, niezależnych od instytucji, jak chociażby z niezmiennej od 2004 roku wysokości opłat za czynności urzędowe administracji miar. Znaczny spadek dochodów w administracji probierczej wynika również z tego, iż ten obszar działania jest bardzo ostro poddany skutkom kryzysu ekonomicznego.

Odnośnie do wydatków budżetowych, wydatki Urzędu w 2011 roku wyniosły 126.900 tys. zł. W porównaniu z 2010 rokiem zwiększyły się o 0,8%. Oznacza to, że regularnie, to jest uwzględniając inflację, zmniejszyły się one o 3,3% w porównaniu z 2010 rokiem. Wydatki zostały zdominowane przez wydatki bieżące, które stanowiły 96,4% wydatków Urzędu ogółem. Zdecydowanie największą pozycję w wydatkach bieżących Głównego Urzędu Miar w 2011 roku stanowiły wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi, które wyniosły 97.000 tys. zł, czyli 79,6% wydatków bieżących. Wśród wydatków bieżących odnotowano minimalne zwiększenie wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi oraz niewielki regres pozostałych pozapłacowych wydatków bieżących. W ciągu 2011 roku plan wydatków Głównego Urzędu Miar w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2011 został zwiększony o 72 tys. zł. W stosunku do planu po zmianach wydatki zostały wykonane w 99,7%. Nominalnie, w 2011 roku zanotowano utrzymanie się wydatków bieżących mniej więcej na poziomie roku poprzedniego oraz znaczny wzrost wydatków majątkowych - o 33,5%. W tym drugim przypadku był to jednak wzrost z bardzo niskiego poziomu. Należy zaznaczyć, iż drugi raz z rzędu nastąpił wzrost udziału wydatków majątkowych kosztem zmniejszenia wydatków bieżących.

Odnośnie do zatrudnienia, kontynuowano występujący od kilku lat proces zmniejszenia zatrudnienia, co spowodowało, że możliwy był niewielki wzrost przeciętnego wynagrodzenia. W 2011 roku przeciętne zatrudnienie w Głównym Urzędzie Miar wynosiło 1633 osoby w przeliczeniu na pełne etaty, co oznacza, że zmniejszyło się o 19 etatów w stosunku do roku 2010. Zmniejszenie zatrudnienia, jak wspomniałem, umożliwiło

podniesienie średniej płacy w Urzędzie, co stworzyło możliwość prowadzenia bardziej aktywnej polityki kadrowej.

Odnośnie do części 83 – Rezerwy celowe, w pozycji 60, w ciągu 2011 roku plan wydatków Głównego Urzędu Miar w stosunku do ustawy budżetowej za rok 2011 został zwiększony o 72 tys. zł. Z rezerwy celowej w pozycji 60 przyznano środki w kwocie 687 tys. zł na sfinansowanie wydatków związanych z realizacją nowego zadania polegającego na badaniu kas rejestrujących w związku ze zmianą ustawy o podatku od towarów i usług. Z przyznanych środków, w 2011 roku wykorzystano 602.900 tys. zł.

Szanowni państwo, chciałbym zakończyć rekomendacją Wysokim Komisjom wydania pozytywnej oceny wykonania budżetu państwa za rok 2011 dla Głównego Urzędu Miar, uwzględniając również to, co powiedział przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli - że Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, bez uwag, wykonanie budżetu państwa. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Szanowni państwo, otwieram dyskusję. Czy ktoś chciałby zabrać głos w przedmiocie wykonania budżetu? Nie widzę. W takim razie, podobnie jak i przy Urzędzie Patentowym, pytam - czy ktoś jest przeciwko pozytywnemu zaopiniowaniu wykonania budżetu w części 64 - Główny Urząd Miar za rok 2011 oraz w części dotyczącej rezerw celowych, tzn. w części 83? Nie widzę. W związku z tym stwierdzam, że nasze Komisje pozytywnie oceniają wykonanie przez Główny Urząd Miar ustawy budżetowej za rok 2011 w zakresie części 64 oraz części 83, pozycja 60.

Szanowni państwo, podobnie jak poprzednio, chciałbym uprzejmie spytać, czy pan poseł Zawadzki wyraża zgodę na to, żeby być referentem przed Komisją Finansów Publicznych?

Poseł Ryszard Zawadzki (PO):

Tak, panie przewodniczący. Wyrażam zgodę.

Przewodniczący poseł Wojciech Jasiński (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś jest przeciwny takiej propozycji? Nie widzę. W związku z tym stwierdzam, że pan poseł Zawadzki został referentem naszych Komisji.

Szanowni państwo, wobec wyczerpania porządku dziennego zamykam posiedzenie. Dziękuję przede wszystkim gościom za obecność. Dziękuję panu posłowi koreferentowi za wykonaną pracę. Dziękuję panom posłom, przepraszam, państwu posłom. Dziękuję serdecznie.